

**POLSKA OFIARĄ DWÓCH
TOTALITARYZMÓW, CZYLI
PAKT RIBBENTROP-MOŁOTOW**

**MAŁGORZATA
WOJNAROWSKA**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program historii w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Polska ofiarą dwóch totalitaryzmów, czyli pakt Ribbentrop-Mołotow.

Cel ogólny

- poznanie okoliczności zawarcia paktu Ribbentrop-Mołotow i jego znaczenia dla losów Polski.

Cele operacyjne (szczegółowe)

Uczeń:

- wyjaśnia okoliczności oraz sytuuje w czasie zawarcie paktu Ribbentrop-Mołotow,
- wymienia skutki paktu dla Polski,
- wskazuje na mapie ustalenia paktu.

Metody/techniki/formy pracy

- praca pod kierunkiem – z e-podręcznikiem (tekstem i mapą),
- dyskusja,
- praca indywidualna,
- praca w parach.

Środki dydaktyczne

- tekst źródłowy o pakcie Ribbentrop-Mołotow *Pakt Ribbentrop-Mołotow* http://www.epodreczniki.pl/reader/c/223790/v/latest/t/student-canon/m/j0000008NQB6v32#j0000008NQB6v32_0000000F [dostęp: 18.11.2018],
- ćwiczenie z e-podręcznika http://www.epodreczniki.pl/reader/c/223790/v/latest/t/student-canon/m/j0000008NQB6v32#j0000008NQB6v32_0000000F [dostęp: 18.11.2018],
- mapa II RP,
- film o pakcie *Fragment Dziennika TV z 22 sierpnia 1989 roku* <https://www.youtube.com/watch?v=nNTRYdgKbDw> [dostęp: 18.11.2018],
- nagranie piosenki *Orszaki, dworaki* w wykonaniu Ewy Błaszczuk do słów A. Osieckiej *Orszaki, dworaki* <https://www.youtube.com/watch?v=TbYxEKCpm4w> [dostęp: 25.11.2018],
- aplikacja Kahoot lub Quizizz,
- urządzenia mobilne.

Opis przebiegu lekcji

- Wprowadzenie nauczyciela na temat wpływu naszego geopolitycznego położenia na bezpieczeństwo kraju, pytanie o znane z wcześniejszych lekcji historii przykłady skutków groźnego dla naszej wolności sąsiedztwa. Prośba do uczniów o przypomnienie ustępstw Zachodu wobec Hitlera.

- Uczniowie indywidualnie zapoznają się z tekstem z e-podręcznika i wykonują ćwiczenie, porównują w parach efekty samodzielnej pracy, korygują, porządkują wiadomości.
- Dyskusja na forum o postanowieniach paktu, osobach za niego odpowiedzialnych.
- Wskazanie na mapie ustaleń podjętych w Moskwie i sytuacji politycznej Polski w ostatniej dekadzie sierpnia 1939 roku – po pakcie.
- Projekcja filmu – fragmentu *Dziennika TV z 22 sierpnia 1989 r.* (1 minuta 33 sekundy).
- Dyskusja – dlaczego informacja o pakcie po raz pierwszy podana została w telewizji po 50 latach?
- Sprawdzenie i utrwalanie wiadomości uczniów z wykorzystaniem aplikacji Kahoot lub Quizizz oraz urządzeń mobilnych (quiz może przygotować uczeń ze SPE – zdolny).
- Na podsumowanie – wysłuchanie piosenki *Orszaki, dworaki* i dyskusja o wymowie jej tekstu.

Komentarz metodyczny

Uczniowie indywidualnie zdobywają podstawowe informacje o pakcie z tekstu źródłowego w e-podręczniku. Wykonują ćwiczenie na bazie tekstu. Uczniowie ze SPE dostają dodatkowe pytania pomocnicze do tekstu. W parach porównują efekty pracy. Dyskutują o znaczeniu tego wydarzenia dla losów Polski i jej szansach w obliczu dwóch totalitaryzmów.

Oglądają krótki film z 1989 roku i komentują fakt przemilczania paktu w Polsce w oficjalnych mediach przez 50 lat. Ćwiczą umiejętności przedmiotowe: pracy z tekstem i mapą, dyskutują w parach i na forum. Rozwijają kompetencje cyfrowe, społeczne, obywatelskie oraz w zakresie tworzenia komunikatów w różnej formie. Nauczyciel udziela uczniom informacji zwrotnej, prosi też o ocenę koleżeńską i samoocenę do poszczególnych ćwiczeń – na tym etapie uczniowie powinni być już wdrożeni do jej udzielania.

W końcowej fazie lekcji uczniowie sprawdzają swoje wiadomości z wykorzystaniem urządzeń mobilnych i aplikacji Kahoot lub Quizizz. To szansa dla ucznia ze SPE (zdolnego), by przygotował pytania do quizu dla pozostałych uczniów.

Na sam koniec lekcji piosenka Ewy Błaszczyk z tekstem A. Osieckiej. Szczególnie można zwrócić uwagę uczniów na fragment *Historio, historio, jaka w tobie siła, żeś ty całe światy z mapy pozносиła* – w kontekście omawianego paktu i zbliżającej się katastrofy II Rzeczypospolitej.